

Etiopski cesar Haile Selassie obiskal Jugoslavijo

Našo državo je pred dnevi počastil s svojim obiskom etiopski cesar Haile Selassie, ki je prišel v Jugoslavijo na povabilo predsednika republike, maršala Tita. Obisk visokega gosta se je spreminjal v priarčno, spontano manifestacijo jugoslovansko-etiopejskega prijateljstva. Četudi sta naša država in Etiopija oddaljeni več tisoč kilometrov druga od druge, ju vendar povezuje borba za iste ideale in iste težnje. Hrabri odpor etiopskega ljudstva proti fašističnemu napadu je užival vso moralno podporo naše javnosti. Bridke izkušnje iz borbe proti istemu sovražniku, skupne težnje za ohranitev miru in prizadevanje za gospodarski in socialni dvig svojih držav, so po vojni tesno povezali obe deželi. Jugoslavija je na mednarodnih forumih odločno podprla upravičeno zahtevo Etiopije v njeni borbi za Eritrejo in izhod na morje. Obe državi sta navezali tudi gospodarske stike, ki se vedno bolj razvijajo. Prijateljski odnosi med obema deželama, ki temeljijo na enakopravnosti in na medsebojnem spoštovanju, so dragocen prispevek k poglabljanju prijateljstva in boljšemu sožitju med narodi, hkrati pa dokaz o vsestranskih možnostih sodelovanja med dvema državama, ki zasledujeta iste cilje.

Program proslave

II. občinskega praznika v Zagorju dne 9. avgusta 1954

V nedeljo, 1. avgusta: Pro-menačni koncert rudarske godbe na pihal ob 20. uri.

V ponedeljek, 2. avgusta: J. Jalen: »SRENJA«, drama v 4 dejanjih (uprizori IZUD Cernik).

V torek, 3. avgusta: Radovan Gobec: »PLANINSKA ROŽA«, opereta v 3 dejanjih (uprizori »Svoboda« Radeče).

V sredo, 4. avgusta: Ogrine: »V LJUBLJANO JO DAJMO!«, veseloigra v 3 dejanjih (igra PD Kotredež).

V četrtek, 5. avgusta: Namiz-neleniški turnir ob 15. uri v Do-mu »Partizana« in Domu SD Proletarca.

V petek, 6. avgusta: Košar-karski turnir na stadionu Prole-tarca ob 15. uri. — A. Bene-deti: »DVA DUCATA RDEČIH ROŽ«. Igrajo člani gledališke-ke kolektiva »Svoboda«, Loke-Kisovec. Pričetek ob 20. uri.

V soboto, 7. avgusta: Roko-metna tekma na stadionu Proletarca ob 15. uri: Ivan Can-kar: »POHUŠANJE V DOL-I NI SENTFLORJANSKI«, far-sa v treh dejanjih (uprizori gledališki kolektiv »Svoboda I« Zagorje). Predstava ob 20. uri.

V nedeljo, 8. avgusta: Kog-laski turnir na kegljišču SD Proletarca ob 8. uri zjutraj. Skafeta ob 9. uri. Start in cilj pred Grčarjem. Nogometni tur-nir na igrišču SD Proletarca ob 10. uri. Finalne nogometne tekme tudi tam ob 15. uri. Slav-nostna akademija na telovadi-šču TVD »Partizana« ob 20. uri.

V ponedeljek, 9. avgusta: Budnica ob 5. uri zjutraj. Slav-nostna seja LOMO Zagorje ob 7. uri zjutraj. Odhod slavnost-

nega spreveda od Sršena na Lokah ob 8. uri. Odhod slavnostnega spreveda od Boršiča na telovadišče TVD »Partizana« ob 9. uri. Slavnostno zborova-nje ob 10. uri na telovadišču

TVD »Partizana«. Po slavnostnem zborovanju otvoritev zdravstvenega doma in Tovarne konfekcije »Sava« v Zagorju. Popoldne ljudsko rajanje na telovadišču TVD »Partizana«.

V prosti naravi in med cvetjem preživljajo nasi najmlajsi lepe dni

Lepo smo proslavili Dan vstaje v revirjih

Revirčani so praznovali Dan vstaje

Slovensko ljudstvo je 22. julija slavilo svoj ljudski praznik v spomin na začetek obo-rožene vstaje slovenskega na-roda proti okupatorju. Številni revirčani iz Zagorja, Hrastnika, Trbovelj in Radeč so pohiteli 22. julija v Črnomelj, kjer je bila republiška proslava Dneva vstaje, praznovanje 10. obletni-ce zasedanja SNOS, združena s slavnostno skupščino sedanje Ljudske skupščine LRS, nadalje

slovesnost v Kanizari, kjer so narodnemu heroju, komandan-tu Glavnega poveljstva NOV Slovenije, revolucionarju Fran-cetu Rozmanu-Stanetu odkrili spominsko ploščo. — Pa tudi v okraju Trbovlje smo slovesno praznovali Dan vstaje, in sicer v Zagorju, Hrastniku, Zidanem mostu in v Zagorju na predve-čer, na dan 22. julija pa v Ra-dečah na Močilnem in v Trbov-ljah na Vrheh.

Proslava na predvečer 22. julija v Trbovljah

Na predvečer Dneva vstaje slovenskega ljudstva se je zbra-lo pred spomenikom »Revolu-cije« v Trbovljah veliko Trbo-velčanov. Že ob 7. uri zvečer je bilo na koncertu Delavske godbe na pihala mnogo poslu-šalcev. Nekaj po 8. uri je godba začela »Internacionalo«, nato pa so zapeli pevci »Zarje«. Za njimi je predsednik ZB NOV mesta Trbovlje odprl slovesnost, za njim pa je spregovoril pod-predsednik mestnega odbora

ZB NOV, ki je v kratkih be-sedah orisal pomen proslave 22. julija. — Sledil je kulturni spo-red, ki sta ga izvedla Delavska godba in pevci »Zarje«, nato pa je sledil kot predstava na pro-stem film iz časov narodno-osvobodilne vojne »Brezsmrtne mladost«.

Lep pogled je bil v času za-četka slovesnosti na Ostri vrh, kjer je zagorel velik kres, isto-časno pa so topiti oznanjali za-četek praznika Dneva vstaje

Odkritje spominske plošče na Vrheh

Pred trinajstimi leti so se zbrali na Vrheh (pri Lenartu) nad Trbovljami prvi borci iz re-virjev, ki so tamkaj ustanovili I. revirsko četo. Letos po dol-gih letih pa so se zbrali na Vrheh preživeli borci I. revir-ske čete, Delavska godba na pi-hala iz Trbovelj, moški pevski zbor »Zarja«, mešani pevski zbor »Svoboda II.« iz Trbovelj ter preko tisoč ljudi iz Zagorja, Trbovelj in Hrastnika ter še od drugod. Lep je bil pogled na kraj, kjer se je skovala I. re-virska četa, saj je ravno iz bor-cov te čete nastala vrsta novih čet, brigad in divizij.

Na Vrheh so se zbrali 22. ju-lija vsi tisti, ki so čutili, da je treba dati poudarka temu veli-kemu prazniku našega naroda, in to na kraju, ki daje zgodovinski pečat revolucionarnemu mišljenju naših revirjev.

Slovesnost na Vrheh se je pričela z igranjem »Internacio-nale«, nato so zapeli »Zarjanke«, narodni heroj Zvone Okrogar-

Nestl pa je predal raport parti-zanskih patrolj iz Zagorja, Hrastnika in Trbovelj bor-cu Ivanu Sornu-Bojancu. V naslednjem je predsednik Mestnega odbora ZB NOV Trbovlje tov. Janez Zalaznik pozdravil vse navzoče, med njimi preživle borce I. revirske čete, tovariše Dolfiga Hohkrauta, Franca Kralja-Cin-ka, Jožeta Umeka-Zepija, Ivana Sorna-Bojana, Petra Kosa-Petrusko, narodnega heroja Zvo-neta Okrogarja-Nestla, Kluckaja in druge.

Prvoborec I. revirske čete Ivan Sorn-Bojan je kot pred-sednik okrajnega odbora ZB NOV Trbovlje spregovoril ne-kaj pozdravnih uvodnih besed, nato pa imel slavnostni govor. V njem je poudaril, da je Dan vstaje, 22. julij, ki je z zako-nom proglašen za narodni praz-nik, za nas revirčane še pose-ben praznik, t. j. da je bila pred 13 leti na obronkih Čem-šeniške planine ustanovljena I. revirska četa, v kateri so se zbrali najboljši sinovi naših re-virjev. V tej četi so bili tedaj: Sergej Kraljger, Alojz Hoh-kraut, Lojze Ribič, Ivan Keše, Pavle Baloh, Ivan Gorjup, Jože in Viktor Umek, Alojz Avsec, Alojz Zaubi, Perše, Franc Zu-pan, Janez Janc, Ivan Strojln, Tončka Čet, Lojze Zupan, Ivan Sorn, Dušan Bastič, Vilko Vresk, Franc Vresk, Janez Pečnik, Ra-dej, Franc Vratnar, Milan Mrzel, Curk, Pivec, Nande Su-štar, Franc Kastelic-Džon, Franc Kralj-Cink, Fric Keršič, Alojz Jovan, in iz Hrastnika Majcen in Žužman. — Istočasno pa so zagorski borci ustanovili na Čemšeniški planini svojo skupino, ki se je pozneje vidi-lila v I. revirsko četo. V tej skupini so bili: Kluckaj, Kovič, Tomažič, brata Dergan, Grahek in drugi. — Tov. Ivan Sorn je v naslednjem govoril o razvoju I. revirske čete in njenih uspe-hih, nato pa odkril spominsko ploščo, ki je vklesana v spo-menik in simbolizira upor re-virčanov proti okupatorju. V naslednjem so bila razdeljena odlikovanja borcem in borkam okraja Trbovlje.

Pred spomenikom je zatem spregovoril še 13-letni Jože Iz-

lakar, ki je bil pred 13 leti star 8 mesecev, ko so mu Nemci od-gnali očeta in mater v inter-nacijo. Mladi partizan je dejal:

»Tudi jaz sem partizanski sin! Dovolite tudi meni, čeprav sem majhen in še mlad, da izkažem hvalečnost vsem, ki so se borili za domovino. Tudi jaz sem se boril tri leta sam. Brez staršev sem bil. Komaj osem mesecev mi je bilo, ko je prihrumel ge-stapo in mi očeta in mamico s sbo odvezl. Očeta so v Dachau poslali, ljubo mater pa v Auschwitz. Dve sestrici in brat-ec z menoj smo sirote ostali sami. Da je bilo še več gorja, dom so rodni nam zažgali. Oče-tov oče nas je gostoljubno pod svojo streho vzel. Kruha nam je dal in nas tolažil, da bo oku-patorja itak hudč vzel. — Pri-šlo je leto 1945 in v četrty mes-j, prinesel nam je svobodo raj. Da je svoboda zasijala, gre za-hvala vsem slovenskim fantom, ki so se borili za našo lepšo bodočnost. Da smo jim rade hvalečni, spomenik naj ta stoji, ki posnima bo rodovom priča, kako zna domovina vse ljubiti. Slava padlim borcem! Za do-movino in Tita — naprej!«

Marsikatero oko se je orosilo med govorom tega mladega partizana. — Sledilo je polaga-nje vencev pred spomenik, nato pa so moški pevski zbor »Zarja« in mešani pevski zbor »Svoboda II.« iz Trbovelj ter godba zaključili slovesnost.

V prijetni družbi so se še dolgo razgovarjali in obujali lepe partizanske spomine vel udeleženci tega lepega slova.

Pred občinskim praznikom v Zagorju

Rudnik Zagorje v dobi okupacije

Mlade kapitalistično-fašistične države Nemčija in Italija v Evro-pi, Japonska na daljnem Vzhodu so terjale novo delitev sveta. Svoj imperializem so utemelje-vale s potrebo po večjem »živ-ljenjskem prostoru«, a prvi smo-ter mu je bil duh, ki je preveval Hitlerjeve: »Deutschland über alles!« in fašiste z »Mare no-strum«. Kot spodsekane so padle Avstrija, Čehoslovaška in Poljska.

Staro Jugoslavijo, ki je za njimi prišla na vrsto, so zrušila nacionalna in socialna nasprotja ter proslula peti kolona. Fašisti so imeli v njej lahek plen. Toda pozabili so, da je ljudstvo še ži-velo. To delovno ljudstvo je

dvignilo svojo pest in udarilo z njo po okupatorju. Gola je bila ta pest, a je v trdih borbah oje-klenila in nazadnje zdrobila oku-patorja ter njegov mit o nad-človeku.

Del te udarne pesti so bili tudi zagorski rudarji, katerih občina ima na dan 9. avgusta vsakega leta svoj občinski praz-nik v spomin na tedanje usodne dni in junaški odpor njenih občanov.

Napad fašističnih sil na Jugo-slavijo je imel za posledico, da so Nemci v začetku aprila 1941. leta zasedli Zagorje in proglasili premogovnik za »Gö-ringwerke«, kar pa so že po enem letu preklicali. Rudnik je

ostal še dalje last Trboveljske premogokopne družbe pod upra-vno nemške »Energieversorgung Süddeutsche« s sedežem v Ma-riboru oziroma v Gradcu.

Že v aprilu je prišla na rudnik oborožena rudniška zaščita, tako imenovani »Werkschutz«, ki je zasedel vse važnejše rudniške objekte, da bi omogočil okupa-torju neovirano delovanje rud-nika in preprečeval morebitne sabotaže.

Z okupacijo po nemških, ita-lijskih, madžarskih in bolgar-skih zavojevalcih se je začela štiriletna doba osvobodilnih borb, ki je navdajala s trdovrat-nim odporom tudi zagorske ru-darje.

Pod takimi pogoji je nastopil premogovnik svojo dobo okupa-cije, dobo miniranja okupator-jevega vojnega gospodarstva, s čimer je na najbolj učinkovit način spodkopaval njegov vojni potencial. O tem pričajo obilna sabotažna dejanja iz tega časa in žrtve, ki so padle za ustvari-tev socialistične Jugoslavije iz vrst zagorskih rudarjev in osta-lega prebivalstva.

Prvi sabotažni čin je bil izvr-šen že v juliju 1941. leta v rud-niški separaciji. Ko je strojnik v nedeljo po končanih popravilih dal v obrat pogonski motor sta-re separacije, je ta eksplodiral; na sponkah motorja je imel pri-vezane tri patrone razstreliva. Zaradi tega je bilo aretiranih 6 električarjev, ki pa so jih po kratkotrajnem zaporu izpustili, ker niso našli krivca.

Ponavljajoče se sabotaže so prisilile Nemce, da so morali svoj »Werkschutz« okrepiti. Hkrati pa so v avgustu istega leta začeli z večjimi aretacijami, zapiranjem in izseljevanjem, po-zneje tudi s streljanjem in obe-žanjem zagorskega prebiva'stva in rudarjev. Izseljevali so jih sprva v NDH, pozneje pa v raz-ne nemške dežele in v taborišča smrti v Nemčiji. Prvi, ki je pa-del za hrbitno žadot od žandarm-ske krogle, je bil rudar Karel Regancin.

Delavce, ki so izostajali od dela, je »Werkschutz« kontroliral na njihovih domovih in jih odga-njal na delo. Pogosto mu je po-magalo orožništvo.

(Nadaljevanje na 3. strani)

ŠTAJERSKA V BORBI

5. septembra vsi na Ostrožno!

Borba v revirjih v letih 1939 do 1945

(Nadaljevanje)

Ob napadu Nemčije je bil važen sestanek prvih borcev iz revirjev na Petelinjaku, kjer so obravnavali pomembna vprašanja v zvezi z novonastalim položajem.

Okrožni komite je ob napadu Nemčije na Rusijo začel organizirati okrožne odbore OF in pripravil teren za oborožen odpor, ki je zanj dal parolo meseca julija 1941. V tem času je bila enotnost delavskega razreda najbolj potrebna.

Partija, ki je v stari Jugoslaviji predvidela bodoči razvoj dogodkov, se je pravočasno zavedala svoje vloge, ki jo bo odigrala v primeru spopada. Zato je že takrat zbirala sredstva za primer vojne, zlasti tudi za sanitetni material.

Člani takratnega okrožnega komiteja so bili: Sergej Kraigher, ki je vodil vso terensko organizacijo v revirjih, Fric Keršič, Vili Vresk, Tončka Čuč, Polde Eberl in Gvido Pavlič.

Prvi partizani revirja so se tiste čase zadrževali na Katarini in v Gabrskem. Ko so Nemci uprizorili hajko, so se umaknili na Čemšenik. Tu so se pridružili tej skupini še prvi borci iz Zagorja. Formirali so prvo revirsko četo. Na Plešah se je četa razdelila v 4 vode in napravila načrt za napad na Zagorje. Ena skupina je bila določena, da napade žandarmerijsko postajo v Zagorju in obratno stražo na rudniku (Werkschutz), druga je šla minirati v Bevkovo, naslednji je bila zaupana naloga, da pretirga daljnovidno napelavo in odvzame Nemcem možnost klicanja na pomoč — četrta, da izvede akcijo na most pri Jelencu.

Od teh akcij je uspelo samo miniranje ceste Bevkovo-Trbovlje. Materialne koristi iz naslova teh podvigov sicer ni bilo, dosegli pa smo velik moralni uspeh, ker so ljudje vedeli, da pripravljamo trezno organiziran, množičen, oborožen odpor.

Ko se je četa pomikala s Ple-

nine (Partizanskega vrha) proti Znojilam, se je nepričakovano znašla obkoljena od Nemcev s treh strani. Ker ni bilo izgledov, da bi v spopadu z njimi prodrli, smo se umaknili na Čemšenško planino. Četa se je razkropila ter se pozneje zopet združila.

Akcije v Zagorju so vodili Ciril Groznik, Leopold Grah, Slavko Pintar in France Vresk. Pri razstrelitvi elektromotorja zagorskega rudnika so pa sodelovali Karel Kurent, Janez Ihanc in Nesti Okrogar. Zaradi teh akcij so Nemci odvedli okrog 60 ljudi.

V tem času zasledimo v kroniki številna junaška dejanja, ki so jih izvršili posamezniki, kot na primer Regancin, ki je na Lokah raztrgal in poteptal Hitlerjevo sliko.

Poleg okrožnega komiteja je tedaj deloval še tudi mestni komite. Sekretar je bil Brglez, član pa Stane Mahor in Franc Ocivirk.

Omeniti je treba tudi odbore delavske enotnosti, ki so v teh časih vodili važno delo na področju dviga razredne zavesti proletariata. Odbor delavske enotnosti na obratu Neža v Trbovljah je vodil Ahac iz Planinske vasi in Oto Valenčak, na rudniški separaciji pa Naglič in Zemlak, Gornik in Zupancič.

PRVE NEMŠKE CETE IN PRVE AKCIJE PARTIZANOV

V začetku upora proti okupatorju je šla revirska četa ob svojem formiranju 47 partizanov, ki so imeli 21 pušk in pet bomb.

Leta 1941 so partizani ustrelili orožnika — domačina Tausla. Kot represalijo so Nemci ustrelili pri »Figabirtu« v Trbovljah brata Kravčičnika in Dušana Hrena. Partizani, ki so vedeli za to namero, so imeli nalogo, da streljajo na Nemce s položajev za loško cerkvijo. Zaj pa akcija ni uspela, ker so prišli prepozno. To akcijo bi mo-

rali izvršiti partizani Ribič, Silas in Jovan.

Veliko razočaranje v vrstah članstva Partije rudarskih revirjev je napravila ugotovitev, da je Brglez postal izdajalec. Zaradi njegovih izdaj je bilo v revirjih ustreljeno preko 300 ljudi.

V noči od 8. na 9. avgust 1941. leta (od petka na soboto) so partizani napadli žandarmerijsko postajo v Zagorju. Vrgli so več ročnih granat in nato obstreljevali žandarmerijsko postajo s puškami. Istočasno je drugi oddelek revirskih partizanov napadel z ročnimi granatami nemško obratno stražo (Werkschutz) na rudniku Zagorje, v kateri so fašisti zbirali denucianta in razne hinavske tipe. Nemški fašisti so imeli več mrtvih in ranjenih. Partizani so se umaknili pravočasno in brez izgub.

Isto noč so partizani razrušili še cesto med Trbovljem in Zagorjem, uničili telefonske žice in telegrafsko omrežje. To akcijo so izvršili komunisti Jože Umek, Alojz Ribič in Milan Mrzelj.

Partizani so izpraznili tudi dve skladišči smodnika in skladišče za prehrano.

1. julija so partizani organizirali v Trbovljah veliko napisno akcijo po stanovanjskih hišah v Trbovljah, betoniranih ograjah in celo na sami žandarmerijski postaji. Natresli so tudi mnogo žebčev po cesti.

Dne 26. avgusta 1941. leta so partizani izpraznili skladišče celjske cestne uprave na Katarini (to akcijo so izvedli Alojz Ribič, Franc Kastelic-Džon, Ciril Curk, Ladko Majcen in Anton Vrtanar-Antonescu). — 3. avgusta so partizani razstrelili glavni elektromotor na rudniški separaciji v Zagorju. Dne 16. septembra 1941 so uporniki likvidirali narodnega izdajalca in člana »Werkschutza« v Trbovljah, Franca Tausla. To se je zgodilo ob pol 6. uri zjutraj.

Dne 26. decembra so partizani pri svoji akciji zažgali strojne objekte na rudniški separaciji v Hrastniku. Ubita sta bila nočni čuvaj in stražar.

Ta udarna skupina je dobila stike s savinjsko četo in skupno z njo izdelala načrt za napad na rudnik v Zabukovci. Napad je vodil Janez Pečnik, Revirska in

savinjska skupina sta nastopili vsaka s svoje strani; Juvan, Silas in Curk so imeli nalogo, da napadejo z bombami »Werkschutz«, Savinčani pa da pomagajo z druge strani. Najbolj sta se približala postaji »Werkschutz« Ribič in Curk, ki sta zmetala bombe. Pri tej akciji je bil ubit stražar in zaplenjena ena puška.

Partizani so bili izdani in so se morali v naglici umakniti precej razkropljeni.

V Belih vodah se je revirska četa združila s Pohorci. Imeli so 18 moških in 3 mitraljeze.

Meseca oktobra je revirska četa zasedla za dve uri mesto Soštanj. Blokirala je žandarmerijsko postajo, zažgala žago, napravila napad na »Heimatsbund« in nemškega župana.

Od tu se je četa umaknila v Strmenice, kjer je morala zaradi stalnih letalskih izvidov počakati cel dan v gozdu. Od tu dalje je šla v Dobrovlje, kjer se je skupno formiral Stajerski bataljon. Komando je prevzel Stane. Tu so bile izrečene tudi prve pohvale. Bataljon je štel 67 moških.

V Savinjski dolini je prišlo do večje boje z Nemci, ki je trajal štiri ure in pol. Nemci so udarili od vseh strani: Braslovč, Nazarja in Kroke. Njihova formacija je štel okrog 3.000 moških. Nemci so računali, da se bodo partizani umikali proti Mozirskim planinam — nasprotno pa je šla četa proti Vranskemu in se prebila skozi nemško zasedo. Posamezne grupe so se prebijale ločeno proti St. Juriju, Grajski vasi do Griž in Črnege vrha.

Drugi dan je bila revirska grupa, ki se je umikala proti Črnu vrhu, izdana in proti večeru obkoljena. Prebila se je s Črnege vrha čez Kravico, Reko in Prebolda do Griž. Tu je skupina prišla skupaj s Stanetom, Znidaršcem in Skalo ter napravila načrt za pohod na Kozjansko, v tako imenovani izseljeniški pas. Namen grupe je bil prodreti do Brežic, da prepreči izseljevanje naših ljudi. V brežinskem pohodu pa so bili partizani izdani, ker je bil ujet kurir v Celju in tudi ubit. — Borba je trajala 21 dni ter se je razvijala na področju Sv. Helene, Planine in Jurkloštra ter Rimskih Toplic, Slivnice in Ponikve. V tej borbi je bilo ubito ali ranjeno okrog 30 partizanov, kar pa z izgubami na nemški strani ne moremo niti primerjati.

(Dalje prihodnjic)

Napad na rudniške naprave v Hrastniku in uničenju partizanske skupine I. Stajerskega bataljona

Poročilo orožniškega okrožja Trbovlje z dne 22. januarja 1942 orožniškemu komandantu za Sp. Stajersko o napadu na rudniške naprave v Hrastniku in uničenju partizanske skupine I. Stajerskega bataljona.

Predmet: Poročilo o položaju in o delovanju.

V noči na 26. XII. 1941 je 13 oboroženih banditov napadlo stražo strojnih objektov trboveljske premogokopne družbe v Hrastniku ter s strelji iz pištol oziroma pušk ubilo rudniškega stražarja Pavla Bastardija ter nočna čuvaja Jožefa Tazarija in Karla Tuška. Nato so zažgali strojne objekte na II. separaciji in s tem povzročili okrog 6000 RM škode.

Ob sodelovanju gestapa, varnostne službe, zaščitne policije in orožništva je bilo zaradi teh dogodkov v Hrastniku zaprtih 19 oseb.

27. XII. 1941 okrog 16. ure je pomož. policist Ferdinand Tkauz, ki je pridržen orožniški postaji Hrastnik, na poti v Dol hotel le. giti mirati nekega nepoznanega, okrog 25 let starega fanta. Neznavec je potegnil iz žepa pištolo in sprožil tri strele proti Tkauzu, ki je bil laže ranjen v prsni koš. Neznavec je nato pobegnil v bližnji gozd. Takojšen pregled okolice je ostal brez uspeha.

28. XII. 1941 okrog 20. ure je pobegnil iz trboveljskih zaporov neki Ivan Kralj. 29. XII. ga je zaščitna policija ustavila v Zagorju in ga na begu ustrelila.

5. I. 1942 je bila orožniška postaja v Trbovljah opozorjena, da se zadržuje pri posestniku Francu Jagru na Sv. Katarini, občina Trbovlje, deset partizanov, ki so baje prisilili domačine, da jih prehranijo. (Partizanska skupina I. Stajerskega bataljona, ki je tam prezimila).

To partizansko bando, ki se je udrila v gospodarskem poslovanju in je bila bogato založena z municijo in ročnimi granatami, je uspešno obvladala zaščitna policija, orožništvo in varnostna služba iz Trbovelj. V spopadu je bil rezervni narednik zaščitne policije v Trbovljah, Josef Kraus, ubit s tremi strelji.

Partizani so ustrelili tudi službenega psa, ki je bil dodeljen orožniški postaji v Trbovljah.

Tri osebe, ki so bile na straži, so pobegnile, ko so opazile policijo, in izginile v bližnjem gozdu. Neki partizan je skočil s skednja in skušal zbežati. Zadelo ga je številne kroglice in je obležal mrtel.

Ker brez velikih lastnih izgub ne bi bilo mogoče doseči banditov, je bilo gospodarsko poslopje zažgano. Pri tem je poginilo tudi 9 telet in 2 konja, zgorelo je tudi vse poljedelsko orodje. Posestnik Jager, ki ni v nobeni zvezi z banditi, ima okrog 50 tisoč RM škode.

Z vseh strani obkoljeni partizani se niso vdali niti tedaj, ko je bilo gospodarsko poslopje v plamenih. Streljali so do zadnjega trenutka. Ko je ogenj zajel ves objekt, je nastala močna eksplozija. Eksploziralo je najbrž kako razstrelivo ali več ročnih granat.

Ugotovili smo, da je 6 banditov umrlo v plamenih (ali pa zaradi eksplozije). Od 10 mož partizanske skupine jih je bilo takoj 7 ubitih.

9. januarja 1942 so sporočili orožniški postaji v Trbovljah, da se zadržujejo pri posestniku Prašnikarju na Sv. Planini, občina Trbovlje št. 6, štirje oboroženi banditi. Močna udarna četa zaščitne policije v Trbovljah pod vodstvom nadporočnika iste policije Wildena, orožništva, gestapa in varnostne službe iz Trbovelj je odšla na posestvo, kjer so našli 4 partizane, ki so se branili s streljanjem iz pušk in z ročnimi granatami. Ko so uvideli, da je borba brezizgledna, so se skušali rešiti skozi lino na strehi. Trije so bili na begu ustreljeni. Ugotovljeno je bilo, da so bili ustreljeni Franc Sušman in Ferdinand Šušter iz Trbovelj ter Franc Bajda iz Hrastnika.

Ti možje so posestniku Prašnikarju pred prihodom policije pripovedovali, da so izvršili napad na železnico med Zidanim mostom in Bregom oziroma med Zidanim mostom in Hrastnikom in da imajo v načrtu še druge akcije. Udeležili so se tudi napada na orožniško postajo in na rudniško stražo v Zagorju (9. avgusta 1941).

Pred občinskim praznikom v Zagoru

(Nadaljevanje s 1. strani)

Da bi produkcijo premoga čim bolj dvignili, so Nemci že v avgustu 1941 odredili, da se morajo vsi ljudje, ki so kdaj delali v rudarstvu, pa so bili sedaj zaposleni v drugih poklicih, zopet vrniti v rudarstvo. Kljub ukazu pa niso uspeli s to akcijo in uprave rudnikov bivše TPD so tožile, da jim manjka rudarjev, paznikov, pa tudi inženirjev, ki so jih skušali nadomestiti z importiranci iz Nemške Avstrije in Nemčije. Številne aretacije delavstva in nameščenec so ta labilni položaj naših rudnikov stalno poslabševali. Poskušali so si pomagati s tem, da so vsa večja investicijska dela na rudniku oddajali nemški firmi Frölich & Klipfel, ki je v Zagorju globila Vinški jasek in jasek B ter odpirala jamo Podstrano, delala na IV. horizontu v Kotrežu itd.

V času okupacije so Nemci triktrik regularili plače rudarjev in nameščenec, vendar so bile te plače nižje kot v Nemčiji, ker so naše ljudi šteli za manjvredne (Untermenschen). Tako je na primer značala temeljna plača kopača v jami pri nas 6,00 do 7,20 RM na 8 ur, v rajhu pa 12,50 RM. Dnevni zaslužek zunanjega delavca je bil pri nas 4,70 RM, v rajhu pa 7,50 RM. Nameščenec — Slovenec z vi. sokošolsko izobrazbo je imel kot vodja obrača 600 RM mesečne plače, Nemec pa 800 in še več.

Apneničarji so morali delati po 10 ur dnevno, pri pečeh pa celo po 16 ur nepretrgoma. Rudar v jami je bil zaposlen 8,45 ur, pa še 15 minut več za pouk nemščine.

Ko so Svabi zasedli naše kraje, so obljubljali ljudem vse mogoče dobrote, ki da jih bodo deležni v tretjem rajhu. Kako so v resnici delali z našim prebivalstvom, naj nam osvežijo spomin sledeča dejstva: Vse naše ljudi so poklicali pred svojo »rasno komisijo«. Korbar je ta potrdila, da je prave rase, je bil sprejet kot član v »Stajerscher Heimatsbund« in je dobil zeleno legitimacijo. Z njo je bil priznan kot nemški državljani na praksi, t.j. državljanstvo so mu lahko odvzeli vsak čas brez navedbe vzroka. Kogar pa ko-

mislija ni potrdila, ni mogel biti nemški državljani in so ga prištevili med tako imenovane »Schutzangehörige«. Kdor se pa ni zglasil pri tej komisiji, tega so prištevili med protidržavne elemente. Bil je v nevarnosti, da ga bodo izgnali iz države ali pa poslali v kakšno njihovo koncentracijsko taborišče. Ti »zaščiteni« niso imeli nobenih državljanjskih pravic. Okupatorske oblasti so jih preganjale kot manj vredne člane človeške družbe. Ti nesrečni ljudje so bili — kakor so Nemci sami cinično rekli — »vogelfrei« — kakor divjačina, ki jo smeš po mili volji ustreliti, če se ti le zljubi. Tak nesrečen je moral izpolnjevati vse dolžnosti državljanja; moral je plačevati vse bolniške prispevke, vendar ni dobil v boleznih nobene bolniške podpore, prav tako ni imel pravice do pokojnine. Živilske naloge je dobil z manjšimi obroki kot ostali. Prav tako so ravnali s tistimi, ki so jim odvzeli zeleno legitimacijo, katero so nadomestili z belo, s čimer so bili izbrisani iz začasnega državljanstva. Kogar so pa šteli za popolnoma zanesljivega ter se je zlasti odlikoval pri delu v njihovem »Heimatsbundu«, tega so na slovesen način s ceremonialnim aktom v pisarni »Heimatsbunda« sprejeli kot stalnega nemškega državljana — dobil je rdečo legitimacijo!

Ze v jeseni leta 1941 so začele nastajati po naših rudnikih težave s preskrbo jamskega lesa zlasti krajnikov za jamski opazker je pač mnogo žag ustavilo delo. Ta čas je uprava rudnikov sklenila s firmo Friemann & Wolf v Zwickau pogodbo za pošiljanje električnih jamskih svetilk, ki so jih v jami uvedli leta 1943.

Leta 1942 so Nemci ustanovili v Zagorju tri leta trajajočo nemško šolo za vzgojo rudarskega podmladka — kopačev. V šolo so sprejemali le sinove svojih simpatizerjev oziroma članov nemške mladine v »Heimatsbundu« in člane »Hitlerjugend«. Koliko pa so bili le-ti v resnici njihovi privrženci, vidimo iz tega, da je večje število teh učencev sodelovalo v NOV.

(Se nadaljuje)

Gasilski pionirji so letovali

Tretji gasilski kongres, ki je bil v letošnjem aprilu na Bledu, je med drugim sprejel sklep, da bodo letošnje poletje v Gasilski šoli v Medvodah organizirali poletniško kolonijo za gasilske pionirje. Upravni odbor Gasilske zveze Slovenije je ta sklep realiziral in poslal 40 pionirjev iz desetih okrajnih GZ v kolonijo. Dne 1. julija t. l. so se vsi pionirji zbrali v Medvodah. Čudno so se gledali — pa saj ni nič čudnega — sešli so se tamkaj iz Prekmurja, Gorice, Jesenice, Trbovelj, Novega mesta itd. Sprva so se pionirji smejali raznim dialektom, zlasti Idriščanu in klepetavemu Goričanu, prav kmalu pa so si postali veliki prijatelji in si tovariško stisnili roke. Igra jih je združila tako tesno, da bodo še dolgo spominjali lepih dni, ki so jih preživeli v Medvodah.

Da pa bi prijetno povežali tudi s koristnim, so uvedli vsak

popoldan šolo za izprašane pionirje — gasilce. Večina jih je, ki znajo še prav večje opravljati z gasilskim orodjem. Tu pa so se naučili trodelnega napada z brenčajo in vedrovko. Največje veselje so pa imeli z malo motorko. Vsak bi bil rad strojnik ali pa prvi napadalec. Spoznali so tudi še drugo orodje, opravilo in razne aparate za gašenje. Poleg praktičnega dela z orodjem so se naučili o preventivnih merah, o organizaciji, obnašanju in nadalje pravilnik za pionirje in se vzgajali v pravem tovariškem duhu.

Da pa niso pozabili na strumnost in disciplino, je umevno samo po sebi. Med resnim delom je bilo seveda dovolj priložnosti za razvedrilo, za igro, za razne izlete v bližnjo okolico itd. Motilo jih je le muhavo vreme, da se niso mogli kopati, čeprav so vsak dan tako poželjivo obračali oči po zapeljivi

Savi in Sori. Nebo pa je ostalo trdovratno zamreženo s temnimi oblaki. Dobre volje pa kljub temu ni manjkalo. Ne samo vršiča, tudi resnega učenja po učilnicah, v spalnicah in drugih kotih je bilo dovolj: vsi so se namreč vneto pripravljali na prvi izpit gasilskih pionirjev, t.j. na izpit za izprašane pionirje. Samozavestno so stopali pred komisijo in pogumno odgovarjali na vprašanja iz štirih skupin: organizacija, delo z orodjem, spoznavanje orodja, osebna oprava in preventivna služba.

Pionirji dobro vedo za velike stroške, ki jih je prevzela na svoj račun Gasilska zveza Slo-

venije, da jim je omogočila to prvo letovanje. Pionirji so pa v zahvalo obljubili, da bodo svoje znanje prenesli med svoje tovaršice po naši domovini in vneto širili gasilsko zavest med mladino. S tem pa bo tudi dosežen namen, ki so ga imeli pred očmi vsi, ki so uvideli potrebo tudi po takih kolonijah.

Prva kolonija se je že vrnila domov, druga je nastopila letovanje 18. t. m.

Tudi gasilska organizacija se je uvrstila med množične organizacije, med ustanove, ki jim je mladina pri srcu in jo želijo vzgojiti v mlad, pošten, in nesebični kader gasilcev V. G.

Pred 25 leti so na Lokah ustanovili gasilsko društvo

Petindvajset let ni tako dolga doba, čeprav se v tem številu let zgodi marsikaj...

in velikega. In kakor se je zgodilo marsikaj in mnogokaj v vsej naši domovini, tako se je zgodilo tudi v naših krajih.

Tako pravijo rudarji-gasilci na Lokah nad Zagorjem. Naj vam v ilustracijo še novem da so bralci »Zasavskega vestnika« na Lokah sčabe volje, če ne najdejo kakih novic tudi iz svojega ožjega kraja. Tako so mi nedavno, ko sem pisal o potovanju pevcev topliške »Svobode« v Francijo, Ločani hudo zamerali, ker v članku nisem omenil, da potujejo z njimi tudi pevci loške »Svobode«. Seveda so imeli popolnoma prav. Toda človek vedno kaj pozabi. In to je tudi meni zgodilo. Zato upam, da zamera ne bo prehujša, posebno ker je današnji članek namenjen aktivnim gasilcem prostovoljnega gasilskega društva iz njihovega kraja.

Pred 25 leti so na Lokah ustanovili gasilsko društvo. Prve temelje zanj so postavili rudarji in kmetje: Kokotič Cencelj, Lojze Ašič ter sedanjí podpredsednik trboveljskega okrajnega tovaršstva, Društvo je v začetku imelo 25 članov, a se je po-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Gasilski pionirji skupaj z vodstvom društva na letovanju

Ob 30-letnici nogometa

v stek arni Hrastnik

prireja SD „Bratstvo“ v Hrastniku dne 1. avgusta 1954

ŠPORTNI DAN

s sledečim sporedom:

V soboto, 31. julija: 1. ob 15. uri nogometna tekma pionirjev »Rudar Hrastnik« — »Bratstvo«, 2. ob 16. uri tekma starih nogometašev »Rudar Hrastnik« — »Bratstvo«, 3. ob 17. uri odbojarska tekma »Neva, Zagreb« — TVD »Partizan« »Hrastnik« in »Bratstvo«.

V nedeljo, 1. avgusta: 1. ob 8. uri jutraj pohod vseh sodelujo-

kih od Kemične tovarne na Igrišče; 2. ob 8.30 slavnostni govor in odkritje spominske plošče padlim nogometašem — žrtvam fašizma; 3. ob 9. uri nogometni brzoturnir — sodelujejo »Proletarec« (Zagorje), »Rudar« (Hrastnik), »Dobrna« in »Svoboda« (Trbovlje); 4. ob 9. uri šahovski turnir — sodelujejo SK Rudnik, »Kemična« in »Steklar-na«; 5. ob 14. uri finale nogo-

metnega turnirja; 6. ob 15. uri orodna telovadba TVD »Partizan« Hrastnik; 7. ob 16. uri propagandna rokometna tekma »Proletarec« — »Rudar«; 8. ob 17. uri zaključna nogometna tekma »Partizan« (Zagreb) — »Bratstvo«.

Po zaključku tekmovanja sledi prosta zabava z bogatim srečelovom. — Vabljen!

Prireditveni odbor.

IZLET NA JANCE

Odbor Planinskega društva Litija—Šmartno je vzgledno trdoživa in vse pohvale vredna enota, ki se bori z mnogimi zaprekami, pa se vendar prebija od uspeha do uspeha. Glavni cilj odbora je postavitev planinskega doma na Jančah, o čemer smo v našem tedniku že pisali. V četrtek, 20. maja 1954, je bil za PD zgodovinski dan; peljali smo na Janče planinski bališ: nekaj miz in stolov. Ob takem pomembnem dnevu je treba seveda tudi navzočnosti zastopniki tiska in zato je odbor PD povabil člana našega uredništva na izlet na Janče. Veselega obraza so nakladali na tovorni avtomobil »Pionir«,

izdelek TAM, mize in stole, ki jih je lično izdelal »Zales« (in jih bo menda poklonil PD kot svoj prispevek za napredek zasavskega turizma). Predsednik PD tov. Zen, blagajnik Marjan Oblak in član odbora tov. Feri Tičar so brž naložili bališ in nato še nekaj sodov vina in drugih okrepčil, namenjenih za obiskovalce Janč. Iznajdljivi odbor je namreč organiziral vrh Janč v hiši kmeta Galeta zavetišče, kjer dobi izletnik krov in postrežbo. Izletniška družba se je s svojim bremenom napotila na Janče iz Litije, Šmartna, Zavrstniške doline in Besniške doline, iz zasavske strani pa s postaj Jevnica, Laze in Zalog. Vsa ta pota so letos na novo markirali. Iz Besnice pa vodi do Janč slaba, bolj rečeno zelo slaba (v najslabšem pomenu!) gozdna pot. Mestoma se kmečki voz udrija v blato do koles. Ta pot služi v glavnem le za prevoz drv v dolino. Koliko pa trpi živina, kadar vozi tovore iz doline na Janče! Kako so se mučili vozniki in njihova živina, ko so pred letom gradili novo šolsko poslopje na Jančah, ki je gotovo eno najlepših v vsem okraju Ljubljana-okolica. Le zakaj niso tedaj uredili dovoza na vrh hriba, je nerazumljivo. Po takih slabih voznih poteh se tuzemcem na Jančah ne bo mogel razvijati. Zatorej ponovim tu željo vseh izletnikov in janskiš kmotov: dajte do Janč cesto!

Sofer Tone Nečimer je pravi virtuos, ko je poganjal mariborskega »Pionirja« po raz-

mehanih blatnih valovih... Dobro, da smo med potjo naložili nekaj peska, s katerim smo sproti posipavali kolovoz, da so kolesa prišla in gnala vozilo dalje.

Na vrhu Janč smo bili poplačani za utrudljivo vožnjo. Krasen razgled malo pred zatonom sonca! Sava je proti Šmartni gori žarela kakor ogromen curk žarečega železa. Če bi kdo narislal ta večerni zahod, pa bi mu ne verjel, da so mogoče take barve.

Zavetišče pri Galetu je v isti hiši, kjer smo ga že ustanovili pred 30 leti, pa takratni janski župnik samoderžec ni dovolil okrepčevalnice, češ »V moji fari ne bo nobene gostilne!« In je trdovratni, napreduku nenaklonjeni župnik zmagal. Danes pa gre čas seveda drugo pot in je narava last vseh delovnih ljudi. Izletnikom pa naj planinski domovi olajšujejo napore; če ni planinskih domov, naj bodo na razpolago vsaj zasilna zavetišča v snažnih, poštenih hišah, kakor je Galetova na vrhu Janč.

Ta naš izlet smo imeli ob dveh pomembnih obletnicah. Pred 85 leti so kmetje na Jančah pogladi nadležne in izzi-valne nemške »turnerje«, ki so jim odvzeli frankfurtsko zastavo. Ta napad zavednih slovenskih kmotov je imel hude posledice. Na isti večer leta 1942 pa se je začel napad na Stane-tovce partizane. Ob zgodovinska dogodka zaslužita poseben prikaz, da pokažeta Janče v naši zgodovini.

Obisk zasavske cvetane

(Kopitnik 914 metrov)

Nedvomno je izmed mnogih vrhov v Zasavju poleg Velikega Kozja in Ojstreža najbujnejši s svojo planinsko floro ravno Kopitnik, ki nekako zaključuje gorski masiv ob Savi in se zaobrne ob Savinji, dokler se ne izgubi v ravnini Savinjske doline. Ako-ravno je bujna rast cvetja že za nami, se je uredno povzpeli na njegove skrbine, ki ima vsaka zase svojo lepoto in nam nudi lep razgled.

Ko je bila leta 1849 dograjena v naših krajih biva tako imenovana Južna železnica do Ljubljane, ki je od leta 1856 dalje povezala Dunaj s pristaniškim mestom bivše avstroogrske monar-hije Trstom, je življenje tudi v našem Zasavju precej oživel. Tedaj so v naših krajih živeli ljudje dobili zvezu z ostalim svetom, ki jim je bil do tedaj precej nedostopen predvsem zaradi slabih cest in velikih razdalj spričo dotedanjih navadnih vozil s konjsko ali volovsko vprego, zaradi nevarnosti pred raznimi klateži in roparji, ki so ob cestah prežali na popotnika, da ga izropajo — in seveda zaradi velikih stroškov, ki so jih terjala takšna dolga potovanja. Vse te težave in ovire pa so odpadle, ko je zdrvel tudi skozi Zasavje železni robot, ki je sprejel v svoj trup stotine popotnikov in jih pripeljal mimo mnogo trgov in vasi, ležečih na obeh straneh Save, v belo Ljubljano, in to celo znatno hitreje, kot nas danes popelje njegov potomec, ki za isto progo potrebuje pol ure več časa. Zvezu z Zastrebom smo pa dobili šele leta 1862.

Vlak nas po savski soteski, obdani z vrsto planinskih vrhov ob sprehajavi živahne Save, ki je le na nekaterih mestih bolj počasna, pripelje v železniško križišče Zidani most. Tu izstopimo.

S postaje gremo po tej strani Savinje mimo zidanomoške cementarne ob apnenicah do središča naselja Zidani most. Tu nas vodi pot skozi naselje mimo novozgrajene šole v hrib. Nehote se nam zdi vredno razmisli-ti o nekdanjem življenju prebivalcev tega kraja, ki so že marsikaj doživeli, pa naj si bo prej, še več pa v zadnji vojni. Stari ožanci so prenesli spomine iz roda v rod, nekaj pa se jih še sedaj spominja velike elementarne nesreče, ki se je zgodila leta 1877 na železniški progi Zidani most—Celje, ko je sredi noči, ko so bili ljudje v najlepšem snu, pridrvel izpod Kozlega velikanški plaz, ki je prebivalci vred zasil več hiš ob sedanjem naselju Briše. Takrat so prihiteli na pomoč rudarji iz Trbovelj in Hrastnika, ki so opravi tamkaj potrebna reševalna dela. Morali so tzkopati rov tik ob Savinji pod železniško progo, ki je bil viden še do leta 1908. Dobro je ljudem v spominu tudi druga nesreča, ki se je dogodila v zidanomoški tovarni olja, ki je zaposlovala nekoč precejšnje šte-tilo delavcev. Je pa leta 1911 ali 1912 zgorela.

V teh vrsticah nameravamo opi-sati tudi cvetje, ki ga srečavamo na tej poti, v posebnem, zgoščenem poglavju in ne tako kot na letimo nanj spotoma, saj bi s takim preskakovanjem od cvetja na pot in nadeči se nam razgled na opis izgubil na svoji vrednosti ob prikazovanju te lepe narave in bujnega cvetja.

Ko nadaljujemo našo pot, se pomikamo navzgor, kjer se nam nudi pogled v dolino Zgornjega in Spodnjega Brezna — na levo se pa dviga Veliko Strje (670 m)

s prostrano ravnino in prav mi-kavno gorsko vasico. Po mladem bukovem gozdu nas pot pripelje do njiv, kjer bomo zaradi lepše-ga razgleda in večjega doživlja napravili precejšen ovinek, in to po kolovozu mimo kužnega znan-jenja skozi vasico Straže pod Kopitnikom. Na desno od nas sta vasi Lukovica in Dolenje, nad njima pa urh, ki se dviga 659 m visoko. Ko pridemo iz vasi, zavijemo na levo, nato pa mimo znan-jenja na desno strmo v hrib, skozi gozd. Tu smo se odločili za bližnjico, ki naj nas pripelje kaj kmalu do prvih skal, kjer napravimo prvi počitek.

Ko nadaljujemo, pot proti vrhu, nas na levo in desno po-zdravljajo pisano cvetje, kakor da smo kar naenkrat na samem vrhu Kopitnika. 914 m visoko. Od tu se nam nudi krasen raz-gled in sicer proti Velikemu Strju (670 m). Za njim se dviga Straški hrib — preko Save pa se nam prikaže naš ponosni ožak Kum (1219 m). Od njega na levo se pa vzpenjajo naslednji vrhovi: Leskovec (721 m), Brunška gora (561 m), nato Dolenjsko gričevje,

ki je precej podoben praproti, samo da ima celozobe liste, ki zrastejo do pol metra visoko. Precejšnje površine pa so bile pogrnjene z dišečo perlo, ki jo pri nas poznamo pod imenom »Waldmeister«. Pravimo ji tudi prvenec. Naši ljudje jo naj radi nabirajo kot zdravilno zelišče. Redkost naših gozdov je pa lisa-sta kopriva, osekakor zanimivost, in se razločuje od ostalih kopriv. Omeniti moram še graščico iz družine stročnic. Vrsta grašic je bogata, saj šteje celo 35 vrst. Planincem in predvsem mladini je všeč lepo, rdečemočno cve-tovje, ki pa se spreminja in ga je opaziti tudi v svetlejših bar-vah. Enako nadaljnje cvetice, ki jih je v precejšnji množini; med njimi je tudi repeča zlatica, no- teh ne manjka nikjer, vendar se Kopitnik diči z zlatico, ki je zelo redka, t. j. zlatorumenca zlatica, ki ima močne, mesnate ledvičaste liste. Je strupena cvetica, čeprav je zaščiten in je nihče ne trg-a. Tej podobna je kaluznica, ki jo najdemo ob potokih in moč-virnih krajih. V senčnih gozdovih pa se nam med ostalimi rastli-njem pokaže zimzelen s svojim dolgim, poleglim stebлом in ima končeno cvetoče vejice. — Na-dalje je v gozdu najti tudi kuka-vice z rumenobelimi drobnimi cveti, medtem ko smo na travni-ku srečali kukavice z rdečjerja-vimi cveti. To so cvetice, ki so osakemu več ali manj poznane. Obrnil bi se še k našim redkim cveticam, ki jih skriva Kopitnik. Med njimi je evrilkel ali lepi je-glič, ki raste po apnenih skalah pri nas na Kopitniku in Kozjem, medtem ko raste v Alpah v pro-du. Pri nas ga najdemo v skalna-tih razpokah, od koder se v spo-mladanskem vetriču nalahno po-zlabava in je varen pred grabeži. Druga taka cvetica in poseb-

nost je nedvomno encijan, ki je s svojimi do šest centimetrov vi-sokimi čašami in v premeru do tri centimetre res ponos naših gor — zaščiten cvetica, ki tako ljubko vabi popotnika in mu po-zivlja vsak korak z željo, da je po neprevidezni ne uniči. No — encijan srečavamo tudi po naših drugih vrhovih, samo ne tega or-jaka, temveč le drobne male cvetove, ki jim pravimo tudi za-spemki, saj ob vsakem slabem vremenu ali zwečer zaprejo svojo cvetno čašo.

Prav prijeten je pogled na di-šeči volčin, ki krasno dehtijo in raste v nizkem grmu, ima rožno-rdeče cvetove ter daje popotniku videz blazin in blagodejno vpliv-a na oči planince, ko se mu nu-di pogled v skale, porasle s temi rožnoderdečimi cvetovi, kot da bi bili madeži krvi.

No — in zadnja redkost naših vrhov je igračka (blagajev volčin), ki ima precej imen, tako da jo poznamo pod imenom kraljeva roža, blagajana, kozlevček — planinci pa jo predvsem poznamo pod imenom daphna. Njeni beli cvetovi na dolgih debelih širijo prijeten vonj po gozdu, raste pa najraje v resju. Je zaščiten roža. To use nam nudi Kopitnik, ta-ko da je slovo od njega kaj tež-ko, Vsakdo, ki se je kdaj po-zpzel na njega, se bo vračal iz leta v leto poln doživlja in le-pot naše lepe domovine.

Ko se spuščamo po zadnjem delu poti proti Rimskim Topli-cam, se v zahvalo lepota, ki smo jih videli na Kopitniku, ozre-mo še enkrat nazaj proti njego-vemu vrhu. Pogled nam obstane na slikah, tako imenovanih bo-rovkah, ki smo jih pri sestopu obšli. Nepozabno nam ostane v spominu obisk tega vrha in za-obljubljamo se radi, da se bomo povzpeli nanj še in še. Ko-Ra.

Obvestilo letnikom 1936
Glede na sestavo rekrutne-ga spiska za letnik 1936 mest-ne občine Trbovlje naročamo vsem mladincem, rojenim leta 1936, sledeče:
Vsi mladinci, ki so se rodili leta 1936, ki stalno stanujejo v občini Trbovlje in morebiti niso prejeli poklica LOMO Trbovlje, da se zgledajo pri voj-nem referentu na občini, naj to obvezno store do 2. avgusta 1954 pri vojaškem referentu trboveljske občine zaradi vpis-a v rekrutni spisek.
Opominjamo, da pridejo v počev samo tisti mladinci let-nika 1936, ki se doslej še niso prijavili za vpis.
Štev. 120/54.
Trbovlje, dne 19. julija 1954.
LOMO Trbovlje
vojaški referent

Šah v Trbovljah
V nedeljo, 18. julija, so člani šahovske sekcije SD Rudarja odigrali v svojih klubskih pro-storih šahovski brzoturnir za mesec julij. Akoravno se je tekme udeležilo samo 9 šahi-stov, je bil turnir močno zase-den, saj sta manjkala le dva »asa«. Po dve uri trajajoči borbi je zmagal mladinec Hin-ko Jazbec mlajši, ki je samo s tovr. Ruglom, medtem ko je osta-le partije dobil. Drugo mesto sta si delila Mirko Štribar in Robert Frece, ki je na tem tur-nirju zelo dobro igral. Razočar-jal pa je tokrat favorit Ivan 9. Milan Pavelšek brez točke. H. J.

JLA (LJUBLJANA): BRAT-STVO 4:0
V nedeljo je odigralo moštvo JLA (Ljubljana) tekmo z nogo-metaši »Bratstva« v Hrastniku. Igra se je končala s 4:0 v korist gostov.

Kino »Svoboda-Trbovlje« II bo imel na sporedu italijan-skega film »DEKLETA S SPAN-SKEGA TRGA«. Predstave od sobote do ponedeljka.

Kino »Svoboda-Center« v Tr-bovjljah (Delavski dom) bo predvajal ameriški film »NA SLABEM GLASU«. Predstave od petka do ponedeljka.

Kino »Svoboda-Trbovlje« II bo imel na sporedu italijan-skega film »DEKLETA S SPAN-SKEGA TRGA«. Predstave od sobote do ponedeljka.

Fizkultura in šport

Prvenstveni n'avalni dvoboj

Ilirija (Ljubljana)—Rudar (Trbovlje) 83:63

Trbovlje, v soboto 24. julija. — Danes sta se v trboveljskem mestnem kopališču pomerili re-prezentanci ljubljanske »Ilirije« in domačega »Rudarja«. Zmagali so gostje z rezultatom 83:63. Re-zultati:

Zenske 50 m, metuljček: 1. Ja-na Medved (I) 0:43.2, 2. Jelka Zmuc (R) 0:52.4. Zenske 100 m crawl: 1. Nada Goršek (R) 1:36.4, 2. Anica Perme (I) 1:41.0. Zenske 100 m klasično: 1. Slavi Irt (R) 1:42.8, 2. Polona Brilij (I) 1:45.0, 3. Manca Kočar (R) 1:45.1. Zenske 100 m hrbtno: 1. Metka Hočvar (I) 1:49.9, 2. Hilda Sešlar (R) 1:51.7. Zenske, štaleta 4 x 50 m, crawl: 1. Ilirija (Perme, Hribar, Hočvar, Medved) 2:54.0. Rudar (Sešlar, Grošelj, Kočar, Goršek) 2:58.2.

Moški 400 m crawl: 1. Silvo Glas (R) 6:05.4, 2. Pavle Biber (I) 6:10.0. Moški 200 m klasično: 1. Peter Sivič (I) 3:10.6, 2. Vili Vr-bošek (I) 3:10.8, 3. Marijan Santo (R) 3:35.0. Moški 100 m hrbtno: 1. Dušan Lunder (I) 1:24.4, 2. Miha Turk (R) 1:29.3. Moški 100 m crawl: 1. Franc Letnik (R) 1:08.7, 2. Martin Karlin (I) 1:13.5. Moški 100 m metuljček: izven konkurence: Borut Pirc (I) 1:17.6, 1. Peter Sivič (I) 1:23.3, 2. Vili Vrbošek (I) 1:28.2, 3. Marijan Santo (R) 1:34.0. Moški, štaleta 4 x 100 m, crawl: 1. Rudar (Turk, Glas, Pleškovič Letnik) 5:05.4, 2. Ilirija (Plesko, Hartman, Hornung, Karlinec) 5:28.7.

Iz tekmovanja so izpadli skoki, ki se bodo pri povratnem dvoboju v ta namen točkovali dvojno.

Vaterpolo: Ilirija (Sivič, Biber, Sifer, Hartman, Lunder, Karlin, Hornung — Rudar (Santo, Dolanc, Turk, Letnik, Glas, Pleškovič, Kocjan). Ilirija : Rudar 12:5 (4:2).

Sodil je dobro Dušan Brozo-vič iz Ljubljane.

Tekmovanje za pokal maršala Tita

Rudar II (Trbovlje)—Proletarec (Zagorje) 3:0 (1:0)

V tekmovanju za pokal mar-šala Tita je v nedeljo drugo mesto Rudarja v Trbovljah pre-magalo nogometno moštvo Prole-tarca iz Zagorja, ki je nastopilo kompletno, razen Judeža in Ku-renta. Zmaga Rudarja je bila za-služena. Pred 1000 gledalci je tekmo dobro sodil Sumi iz Hrast-nika.

V finalu Zasavja se bosta sre-

čali moštvi Rudarja I. in Rudarja II.

V predtekmi smo videli lep no-gomet, poln kombinacij in uspešnih potez naših najmlajših, od katerih bi se lahko starejši dosti naučili. V prvi tekmi so pionirji Rudarja II premagali pionirje Dobrne s 6:1 — v naslednji tek-mi pa so pionirji Rudarja I. pre-magali pionirje ZSD Celje s 7:0.

Končni vrstni red je nasled-nji: 1. Hinko Jazbec mlajši, 7,5 točke, 2.—3. Mirko Štribar in Robert Frece 6, 4. Vili Rugel 5,5, 5. Ludvik Oprešnik 4, 6. Dušan Gala 3, 7.—8. Ivan Hor-nirju zelo dobro igral. Razočar-jal pa je tokrat favorit Ivan 9. Milan Pavelšek brez točke. H. J.

JLA (LJUBLJANA): BRAT-STVO 4:0

V nedeljo je odigralo moštvo JLA (Ljubljana) tekmo z nogo-metaši »Bratstva« v Hrastniku. Igra se je končala s 4:0 v korist gostov.

Kino »Svoboda-Trbovlje« II bo imel na sporedu italijan-skega film »DEKLETA S SPAN-SKEGA TRGA«. Predstave od sobote do ponedeljka.

Kino »Svoboda-Center« v Tr-bovjljah (Delavski dom) bo predvajal ameriški film »NA SLABEM GLASU«. Predstave od petka do ponedeljka.

Kino »Svoboda-Trbovlje« II bo imel na sporedu italijan-skega film »DEKLETA S SPAN-SKEGA TRGA«. Predstave od sobote do ponedeljka.

Kino »Svoboda-Trbovlje« II bo imel na sporedu italijan-skega film »DEKLETA S SPAN-SKEGA TRGA«. Predstave od sobote do ponedeljka.

Kino »Svoboda-Trbovlje« II bo imel na sporedu italijan-skega film »DEKLETA S SPAN-SKEGA TRGA«. Predstave od sobote do ponedeljka.

Kino »Svoboda-Trbovlje« II bo imel na sporedu italijan-skega film »DEKLETA S SPAN-SKEGA TRGA«. Predstave od sobote do ponedeljka.

Kino »Svoboda-Trbovlje« II bo imel na sporedu italijan-skega film »DEKLETA S SPAN-SKEGA TRGA«. Predstave od sobote do ponedeljka.

Kino »Svoboda-Trbovlje« II bo imel na sporedu italijan-skega film »DEKLETA S SPAN-SKEGA TRGA«. Predstave od sobote do ponedeljka.

Kino »Svoboda-Trbovlje« II bo imel na sporedu italijan-skega film »DEKLETA S SPAN-SKEGA TRGA«. Predstave od sobote do ponedeljka.

Kino »Svoboda-Trbovlje« II bo imel na sporedu italijan-skega film »DEKLETA S SPAN-SKEGA TRGA«. Predstave od sobote do ponedeljka.

Kino »Svoboda-Trbovlje« II bo imel na sporedu italijan-skega film »DEKLETA S SPAN-SKEGA TRGA«. Predstave od sobote do ponedeljka.

VELIKA
GOSPODARSKA
RAZSTAVA

XI. Mariborski teden
OD 7. DO 15. AVGUSTA 1954
25 % POPUSTA NA ZELEZNI C IN AVTOBUSIH

KULTURNE
PRIREDITVE N
KMEČKI DAN